Upamiętniliśmy polskich kombatantów w Cambridge

1 listopada 2026 r. na cmentarzu Newmarket Road Cemetery w Cambridge upamiętniliśmy 26 zasłużonych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, zmarłych w okresie powojennym na emigracji w Wielkiej Brytanii. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek.

Uroczystość została zorganizowana przez 21 Drużynę Harcerzy ZHP z Cambridge, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej oraz Fundacją Znaki Pamięci. Wraz z rodzinami pochowanych kombatantów, harcerzami polskimi, przedstawicielami zaangażowanych organizacji oraz przedstawicielami lokalnych władz Hołd bohaterom, którzy część swojego życia poświęcili walce o niepodległość Ojczyzny, oddały rodziny pochowanych kombatantów, harcerze, przedstawiciele zaangażowanych organizacji oraz przedstawiciele lokalnych władz.

> – Polacy należą do szczególnego grona narodów europejskich, które groby swoich rodaków mają rozsiane po całym świecie. Wyróżnia nas jednak to, że polskie groby nie są pamiątką podbojów i ekspansji. Polska nigdy nie prowadziła wojen zaborczych, nie podbijała nowych terytoriów zamorskich, nie tworzyła kolonii. Polskie groby na wszystkich kontynentach są pamiątką dramatycznych losów Polaków w XIX i XX wieku. Są świadectwem walki o niepodległość, prowadzonej niekiedy tysiące kilometrów od Polski lub gehenny cywilnej ludności wygnanej z ziemi ojczystej.

– powiedział dyrektor BUWiM Adam Siwek.

Podczas uroczystości w Cambridge upamiętnionych zostało 26 weteranów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, w

tym:

- 21 żołnierzy 2. Korpusu, z czego 19 z nich uczestniczyło w bitwie o Monte Cassino,
- 4 oficerów Polskich Sił Powietrznych,
- 1 żołnierz 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej.

Pośród wyżej wymienionych czterech zostało odznaczonych Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari, a dwunastu Krzyżem Walecznych (z czego dwóch kilkukrotnie). Wśród nich znaleźli się żołnierze i oficerowie (z podziałem na formacje PSZ, alfabetycznie):

Polskie Siły Powietrzne PSZ:

- Dziedzic Helena z d. Paszkowska (1919-2006) – porucznik Pomocniczej Lotniczej Służby Kobiet
- Dziedzic Jan (1918-1994) – major pilot Polskich Sił Powietrznych PSZ (w tym 305. Dywizjonu Bombowego „Ziemi Wielkopolskiej"), odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (nr 10299) i trzykrotnie Krzyżem Walecznych (KW)
- Helwig-Wilczek Edmund (1916-1978) – kapitan nawigator Polskich Sił Powietrznych PSZ (305. Dywizjon Bombowy „Ziemi Wielkopolskiej" oraz 301. Dywizjon Bombowy „Ziemi Pomorskiej – Obrońców Warszawy"), odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (nr 8422) i czterokrotnie KW
- Zawidzki Józef, ks., SAC (1902-1979) – kapitan kapelan Polskich Sił Powietrznych

2. Korpus:

- Oficerowie
  - Kuczyński Aleksander (1910-2002) – rotmistrz 1. Pułku Ułanów Krechowieckich 2. Warszawskiej Dywizji Pancernej 2. Korpusu, odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (nr 10634) i Krzyżem Pamiątkowym Monte Cassino (KMC)
  - Michalik Kazimierz (1914-1977) – podporucznik 1. Karpackiego Pułku Artylerii Lekkiej 3. Dywizji Strzelców Karpackich (3 DSK) 2. Korpusu, odznaczony odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (nr 10920) i KMC
  - Pająk Mieczysław Marian (1922-1986) – podporucznik 2. Karpackiego Pułku Artylerii Lekkiej 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
  - Paszkowski Walenty (1921-1986) – porucznik 10.

Batalionu Saperów 2. Korpusu, odznaczony KMC

- Procyszyn Mirosław (1919-2015) – saper 3 Karpackiego Batalionu Saperów 3 Dywizji Strzelców Karpackich 2 Korpusu Polskiego, odznaczony KMC

› Podoficerowie

- Borek Antoni (1914-1987) – kapral 1. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
- Brodzki Leon (1917-1997) – kapral podchorąży 3. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
- Budziak Franciszek (1919-1987) – kapral podchorąży 3. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
- Kawałko Jan (1913-2000) – plutonowy 3. Karpackiego Pułku Przeciwpancernego 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KMC
- Królik Franciszek (1916-1989) – kapral 3. Karpackiego Pułku Przeciwpancernego 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
- Mikołajczyk Józef (1904-1985) – plutonowy 13. Kompanii Zaopatrzenia 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KMC

› Szeregowi:

- Fabisz Henryk Franciszek (1925-1992) – strzelec 8. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW
- Kurcyk Gustaw (1900-1965) – szeregowy 162. Szpitala Wojennego 2. Korpusu, odznaczony KMC
- Mongiałło Wacław (1910-1985) – starszy strzelec 1. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KMC
- Nadolny Mieczysław (1907-1983) – starszy strzelec 1. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
- Nowacki Franciszek (1914-1962) – żołnierz Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, uczestnik obrony Tobruku, bombardier 1. Karpackiego Pułku Artylerii Lekkiej 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC
- Ostalecki Władysław (1902-1992) – strzelec 3. Karpackiego Batalionu CKM 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KMC
- Sobieraj Henryk (1926-1990) – kanonier 3.

Karpackiego Pułku Artylerii Lekkiej 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW i KMC

- Zdaniewicz Kazimierz (1918-2011) – kanonier 1. Karpackiego Pułku Artylerii Lekkiej 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KMC
- Zwierzański Józef Henryk (1919-2010) – strzelec 3. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KMC
- Żyngiel Mikołaj (1917-1993) – starszy strzelec 1. Batalionu Strzelców Karpackich 3. DSK 2. Korpusu, odznaczony KW

1. Samodzielna Brygada Spadochronowa:

- Nowak Józef (1919-2004) – żołnierz 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej, uczestnik bitwy pod Arnhem

Uroczystość w Cambrdige stanowi zwieńczenie części prac Fundacji Znaki Pamięci wraz ze środowiskami społecznymi, harcerzami oraz rodzinami kombatantów PSZ towarzyszących corocznej akcji społecznej „Pamiętajmy o żołnierzach 2. Korpusu" zachęcającej poprzez media społecznościowe do odwiedzania grobów żołnierzy tej formacji PSZ w dniach bitwy o Monte Cassino i pozostałych miesiącach. Nawiązana wówczas współpraca z polskimi harcerzami w Wielkiej Brytanii zaowocowała wpisaniem do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski Instytutu Pamięci Narodowej szeregu grobów zasłużonych polskich kombatantów zmarłych po II wojnie światowej w Cambridge i tu pochowanych.

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN zaangażowane jest w kultywowanie pamięci o tych, którzy walczyli i cierpieli za niepodległą i suwerenną Polskę, a po wojnach wrócili do cywilnego życia, choć często na emigracji, z dala od najbliższych i umiłowanej Ojczyzny.

Aktualnie w ewidencji Grobów Weteranów Walk o Wolność i Niepodległość Polski znajduje się 14 280 mogił osób zasłużonych w walce o wolność Ojczyzny.

Wśród nich 12 166 grobów znajduje się na terenie Polski, natomiast 2 114 – poza granicami kraju. Ewidencja obejmuje miejsca spoczynku weteranów rozsiane po całym świecie, m.in. w Argentynie, na Białorusi, Ukrainie i Litwie, a także w Belgii, Francji, Holandii, Włoszech, Wielkiej Brytanii, Kanadzie, Australii oraz Stanach Zjednoczonych.

Instytut Pamięci Narodowej sfinansował już ponad 1300 remontów grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, przyczyniając się do zachowania pamięci o bohaterach,

którzy poświęcili swoje życie Ojczyźnie.

Pamięć o tych bohaterach to nie tylko wspomnienie przeszłości, ale także wyraz wdzięczności za ich ofiarę i zobowiązanie do pielęgnowania wartości, o które walczyli. Dlatego troska o ich groby i zachowanie pamięci o ich dokonaniach stanowią ważny element naszej narodowej tożsamości. Ich losy są świadectwem niezłomności ducha i miłości do Ojczyzny.

Upamiętnienie polskich kombatantów w Cambridge, 1 listopada 2026 r. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Upamiętnienie polskich kombatantów w Cambridge, 1 listopada 2026 r. Fot.2. Mateusz Niegowski (IPN)

Upamiętnienie polskich kombatantów w Cambridge, 1 listopada 2026 r. Fot.3. Mateusz Niegowski (IPN)

Upamiętnienie polskich kombatantów w Cambridge, 1 listopada 2026 r. Fot.4. Mateusz Niegowski (IPN)

Upamiętnienie polskich kombatantów w Cambridge, 1 listopada 2026 r. Fot.5. Mateusz Niegowski (IPN)

Poprzedni Strona

Upamiętnienie polskich kombatantów w Cambridge, 1 listopada 2026 r. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)